

S-72.1510 Ihminen ja tietoliikennetekniikka
Harjoitustyön raportti

Ryhmä 3: Virtuaaliset hautausmaat

Simo-Pekka Lahtinen	78662C
Ville Saari	78733U
Hannu Sundell	67123T

Sisällysluettelo

- [1. Johdanto](#)
- [2. Menetelmä](#)
- [3. Tulokset](#)
  - [3.1. Kalevankangas](#)
    - [3.1.1. Haastattelu](#)
    - [3.1.2. Yhteenveto](#)
  - [3.2. Hietaniemen hautausmaa](#)
    - [3.2.1. Haastattelu](#)
    - [3.2.2. Yhteenveto](#)
  - [3.3. Espoon seurakuntakeskus](#)
    - [3.3.1. Haastattelu](#)
    - [3.3.2. Yhteenveto](#)
- [4. Konsepti](#)
- [5. Yhteenveto](#)
- [6. Liitteet](#)

1. Johdanto

Toteutimme kurssin *S-72.1510 Ihminen ja tietoliikennetekniikka* harjoitustyönä käyttäjätutkimuksen, jonka tarkoituksena oli tutkia virtuaalihautausmaita. Rajasimme kohderyhmäksi mahdolliset tulevat virtuaalihautausmaita ylläpitävät tahot, kuten esimerkiksi eri seurakunnat. Lähdimme siitä oletuksesta että toinen samaa aihetta käsitellevä ryhmä tekee tutkimusta virtuaalihautausmaiden potentiaalisista käyttäjistä. Emme nähneet järkeväksi toteuttaa kahta identtistä tutkimusta näinkin monipuolisesta aiheesta, vaan päätimme valita hieman erilaisen lähestymistavan. Toteutimme tutkimuksen haastatteluilla, joiden tavoitteena oli selvittää perinteisten hautausmaiden ylläpidon mielenkiintoa erityyppisten virtuaalisten hautausmaiden toteuttamiseen. Kyselimme lisäksi Kalevankankaan virtuaalihautausmaan kehittäjältä kyseisen toteutuksen tuomista haasteista. Samalla yritimme selvittää minkälaisia ominaisuuksia tällaiselta palvelulta toivotaan. Käyttäjätutkimus suoritettiin pääkaupunkiseudulla maaliskuussa 2010.

2. Menetelmä

Tutkimusmenetelmänä käytettiin haastatteluja, jotka toteutettiin hautausmaiden kohdilla avoimina. Kaikki ryhmän kolme jäsentä olivat paikalla haastatteluissa. Kalevankankaan virtuaalihautausmaan kehittäjän haastattelu toteutettiin puhelimesta, jossa yksi haastatteli ja kaksi muuta kuuntelivat ja tekivät muistiinpanoja. Lisäksi haastattelut tallennettiin matkapuhelimella. Hautausmaiden haastatteluissa näytimme haastateltaville kuvankaappauksia erilaisista maailmalla olevista toteutuksista, kyseiset kuvankaappaukset ovat esitetty liitteessä 1. Face-to-face haastattelut olivat ehdottomasti paras tapa, sillä niissä saadaan helposti keskustelua aikaan ja haastateltavilta laajempia vastauksia. Kalevankankaan haastattelua ei voitu toteuttaa muuten kuin puhelimesta, johtuen välimatkasta.

3. Tulokset

3.1. Kalevankangas

Olimme tehneet alustavat kysymykset esitettäviksi haastateltaville sitä silmällä pitäen, että Kalevankankaan ylläpidon haastattelu kannattaisi järjestää ajallisesti ensimmäisenä, koska siitä saadun informaation valossa voisimme muotoilla kysymyksemme uudelleen. Johtuen maantieteellisestä etäisyydestä, emme katsoneet tarkoituksenmukaiseksi tämän haastattelun suorittamista kasvotusten. Jäljitimme Kalevankankaan ylläpitoa verkkosivuilta löytyneiden puhelinnumeroiden avulla saadaksemme sovittua puhelinhaastattelun ajankohdan. Saatuamme ylläpidon kiinni, osottautui ettei hän nähnyt tarpeelliseksi erillisen haastatteluajan sopimista, vaan sovimme tekemämme haastattelun siinä ja heti. Alla esitetyt vastaukset ovat tiivistelmiä alkuperäisistä.

3.1.1. Haastattelu

Mistä saitte idean ja koska?

Muilla hautausmailla oli tehty karttoja hautausmaa-alueista ja Kalevankankaalla päätettiin kokeilla olisiko tällaisille paperikartoille kysyntää. Osoittautui että ensimmäinen 10 000 painos loppui viikossa, ja niitä oltiin nyt toimitettu arviolta 25 000 kappaletta. Paperiversioiden (yllättävän) suuri kysyntä innoitti harkitsemaan kartan laittamista myös verkkoon. Tälle virtuaaliselle toteutukselle oli esikuvana Ranskalainen *Père-Lachaisen* hautausmaa.

Kuinka kauan virtuaalihautausmaa on ollut olemassa?

Virtuaalitoteutus oli laitettu nettiin reilu vuosi sitten - Toukokuun puolivälissä 2009.

Kuinka paljon sillä on käyttäjiä?

Käyttäjämääristä ei oltu kerätty tietoa, joten tähän kysymykseen ei osattu vastata.

Millaista palautetta käyttäjiltä on tullut?

Palautteen saapuminen oli painottunut lähinnä sivuston avaamisen yhteyteen jolloin yhteydenottoja tuli käytännössä kahta laatua. Ensimmäinen ryhmä olivat ihmiset jotka vilpittömästi kiittelivät palvelun toimittamista, ja toinen ryhmä kyseli miksei haudata x ollut näkyvissä.

Millaista palautetta on tullut muilta hautausmaiden pitäjiltä?

Onko muilla tahoilla ollut kiinnostusta tämäntyyppiseen virtuaalihautausmaahan?

Haastateltavan tiedossa ei ollut että muut hautausmaat tai tahot olisivat olleet yhteydessä asian tiimoilta.

Kuinka palvelu on kehittynyt?

Onko tällä hetkellä mitään ideoita miten palvelua ollaan kehittämässä?

Palvelu oli tehty nykyiseen muotoonsa alusta pitäen, eikä sitä oltu juuri muuteltu. Uusia kehitysideoita ei sinällään ole, mutta halukkaiden kehittäjien ja kelvollisten kehitysideoiden ilmaantuessa ei mitään estettä niiden käyttöönotolle.

Onko kyseessä ainoa tämäntyyppinen toteutus Suomessa?

Heidän tietääkseen kyseessä on ainoa laatuaan.

Onko toteutuksessa ollut ongelmia?(lakitekniä, teknisiä, yms.)

Tietosuojavaltuutettu oli antanut lausunnon jonka mukaan haudat kuuluvat kotirauhan piiriin, ja tästä poikkeuksena ovat vain julkisuuden henkilöt, joiden kotirauhan katsotaan kattavan kapeampi ala. Kartalle oli täten merkattu vain julkisuuden henkilöiden hautoja, ja niistä otetut kuvat oli pyritty rajaamaan niin ettei kotirauhaa tahattomasti rikota yksityishenkilöiden osalta.

3.1.2. Yhteenveto

Haastattelun yhteydessä ilmitulleen tietosuoja riskin innoittamina otimme yhteyttä tietosuojavaltuutettuun, tarkoituksenamme selvittää onko yksityisten henkilöiden hautoja mahdollista lisätä virtuaalitoteutuksiin omaisten luvalla. Tietosuojavaltuutetun toimistosta tuli maili, jonka mukaan tiedustelujen käsittelyaika on tyypillisesti useamman kuukauden. Emme elättele realistisia toiveita vastauksen saamisesta ennen projektin palautuspäivää. Kaikenkaikkiaan Kalevankankaan haastattelusta esiin tuli Suomalainen tiukka tietosuoja, jonka takia jouduimme pohtimaan kysymysten rakennetta uudelleen ennen seuraavia haastatteluja. Päätimme ettemme mainitse tästä haastateltaville ennen kuin haastattelun loppuksi mikäli he eivät olisi kyseisestä ongelmasta tietoisia, sillä emme halunneet antaa heti haastattelun alussa tätä lakiteknistä ongelmaa varjostamaan kaikkea pohdiskelua. Lisäksi haastatteluissa oli tärkeitä havaita se, että Kalevankankaan virtuaalitoteutus tehtiin paperiversion kysynnän motivoimana - vastattiin siis tarpeeseen jonka voitiin perustellusti nähdä olevan olemassa.

3.2. Hietaniemen hautausmaa

Toisena haastatteluna oli Hietaniemen hautausmaa, jonne saatiin sovittua haastattelu-aika hautausmaan ylipuutarhurin kanssa. Paikan päällä osoittautui, että ylipuutarhurille oli tullut yllättäviä kiireitä ja hän oli estynyt haastattelusta. Onneksi saimme hautausmaan erikoisasiamiehen haastateltavaksi. Häneltä, kuten myös Espoon haastattelussa kysyimme seuraavat kysymykset:

3.2.1. Haastattelu

Onko haastateltava koskaan kuullut virtuaalisista hautausmaista?

Jos ei ole koskaan kuullut, ensireaktiot asiasta.

Jos on kuullut, mielipide asiasta ylipäätään. Mistä on kuullut?

Kyllä, oli kuullut tämäntapaisista toteutuksista. Aikaisemmin jokin kiviliike oli projektina kuvannut paljon hautoja ja laittanut kuvia nettiin. Tämä oli herättänyt keskustelua seurakunnassa. Kiviliike joutui myös tekemisiin tietosuojavaltuutetun kanssa.

Sukututkimuskäytössä virtuaalinen toteutus voisi olla kätevä. Haastateltava oli sitä mieltä, että virtuaalisia toteutuksia mietittäessä on tärkeää ottaa huomioon hautausmaan pyhyysarvo, kulttuurihistoria, Suomen historia, taidehistoria ja hankkeen monialaisuus.

Esitellään erilaiset toteutusmahdollisuudet.

Eurooppalaisten ja amerikkalaisten toteutusten erot ovat huimat. USA:ssa pitkät välimatkat jotka aiheuttavat lisää tarvetta sähköiselle hautausmaalle. Suomessa tällainen olisi ylimitoitettua.

Onko ollut aiempaa mielenkiintoa aiheeseen?

Ei ole ollut.

Onko nyt mielenkiintoa jonkinlaiseen toteutukseen?

Jos ei ole mielenkiintoa, niin miksi?

Ei ole mielenkiintoa, koska tällaiselle toteutukselle ei ole tarpeeksi kysyntää. Toisaalta vastustaa virtuaalista toteutusta oman virkansa puolesta.

Minkälainen palvelun pitäisi olla, jotta mielenkiintoa olisi?

Kuinka itse toteuttaisit virtuaalisen hautausmaan, mitä tekisi eri tavalla ja mitä samalla tavalla?

Haastateltava käyttäisi kalevankankaan tapaista toteutusta, mutta tekisi sen ulkoasusta konservatiivisemmän ja perinteisemmän, jotta se kunnioittaisi enemmän hautausmaan arvoja. Perinteinen fontti ja väreinä mustaa ja valkoista.

3.2.2. Yhteenveto

Hietaniemen haastateltava oli työnsä puolesta hyvin konservatiivinen toteutuksen suhteen ja toi selvästi esille erilaiset hautausmaahan liittyvät arvot, hautauskulttuurin ja hautausmaiden historian. Näiden vaaliminen olisi ensisijaisen tärkeää toteutusta suunniteltaessa. Haastateltava oli myös skeptinen riittäisikö Suomen kokoisessa maassa tälle riittävästi kysyntää.

3.3. Espoon seurakuntakeskus

Kolmas haastattelu pidettiin Espoon seurakuntakeskuksessa, jonne saimme sovittua tapaamisen puistopäällikön kanssa. Haastattelupaikalla saimme haastatteluun mukaan puistopäällikön lisäksi kehitystoimenjohtajan ja tiedottajan. Haastattelu toteutettiin seurakunnan kokoushuoneessa pohdiskelevan keskustelun tyyliin, jossa ohjasimme keskustelua alla olevien kysymysten avulla.

3.3.1. Haastattelu

Onko haastateltava koskaan kuullut virtuaalisista hautausmaista?

Haastateltavat eivät olleet kuulleet aikaisemmin virtuaalisista hautausmaista. Lastenkirkko.fi palvelussa, jonka haastateltavat tunsivat - ja jonka toteuttamisessa yksi haastatelluista oli myös ollut mukana - on mahdollisuus tutustua hautoihin konseptitasolla. Haudat laskenkirkossa ovat nimettömiä, mutta niille voidaan jättää kynttilöitä ja kukkia.

Jos ei ole koskaan kuullut, ensireaktiot asiasta.

Konsepti palvelee varmasti jotain kohdejoukkoa. Tietoturvakysymykset ja palvelun kylmyys mietityttävät. Konseptia ei pitäisi ainakaan käyttää rahastamiseen.

Jos on kuullut, mielipide asiasta ylipäätään. Mistä on kuullut? Esitellään erilaiset toteutusmahdollisuudet.

Pariisin/kalevankankaan toteutus viehättää. Ajatus puistomaisesta virtuaalihautausmaasta jossa pystyisi kuljeskelemaan vapaasti kuulosti mielyttävältä. Amerikkalainen toteutus tuo mieleen facebookin ja vaikuttaa makaaberilta.

Onko ollut aiempaa mielenkiintoa aiheeseen?

Ei ole ollut.

Onko nyt mielenkiintoa jonkinlaiseen toteutukseen?

Kalenvankankaan/pariisin malli herättää mielenkiintoa. Saattaisi olla, että jenkkityylinen toteutus näihin eurooppalaisiin yhdistettynä vetoaisi nuoriin.

Kuinka itse toteuttaisit virtuaalisen hautausmaan, mitä tekisi eri tavalla ja mitä samalla tavalla?

Yhdistettäisiin Pariisin ja Kalevankankaan ominaisuuksia. Ulkoasua kalevankankaan malliin ja sen lisäksi pariisin toteutuksesta löytyvä google street view:n kaltainen kuvapalvelu hautausmaan alueesta.

3.3.2. Yhteenveto

Kaikenkaikkiaan Espoon haastateltavat olivat Hietaniemeä avarakatseisempia ja kokivat kaikenlaisissa toteutustavoissa hyviä puolia. Lisäksi he kokivat, että kyseisellä palvelulla olisi tarvetta. Kuten Hietaniemen haastattelussa, myös Espoossa esille tuli mahdolliset tietoturvariskit.

4. Konsepti

Haastatteluissa havaittiin, että hautausmaan virtuaaliselle toteutukselle on perusteltua tarvetta. Espoossa oltiin ehdottomasti sitä mieltä, että kysyntää olisi. Hietaniemen haastateltava oli skeptinen kysynnän suhteen, mutta tämä oli kuitenkin vain yksittäinen mielipide. Kysynnän todellinen kartoittaminen selvittäisi asian oikean laidan, mutta nyt alaa tuntevien mielipiteet jakautuivat tarpeen suhteen 4:1.

Täysin riippumatta siitä mikä nykyiseksi potentiaaliseksi käyttäjäryhmäksi saataisiin, on muutaman seuraavaksi esitellyn seikan valossa selvää, että tämä ryhmä ei ainakaan tule jatkossa pienenemään, vaan päinvastoin. Kaksi merkittävää aspektia ovat 1) tietotekniikan kasvava rooli kaiken ikäisten ihmisten elämässä, 2) väestön ikääntyminen. On ensinäkin huomionarvoista, että kun nyt aktiivisesti tietokonetta käyttävät - teknisesti "valveutuneet" - ikäluokat vanhenevat, tulee tämä näkymään palvelun kysynnässä. Lisäksi ihmiset jotka eivät nyt ole erityisen aktiivisia tietotekniikan käyttäjiä, tulevat tulevaisuudessa suuremmalla todennäköisyydellä olemaan, riippumatta heidän senhetkisestä iästään. Ihmiset jotka ovat eniten kiinnostuneita hautausmaihin liittyvistä palveluista ovat ikääntyneet ja keski-ikään ehtineet ja Suomen ikäpyramidista on nähtävissä näiden ikäluokkien dramaattinen kasvu lähitulevaisuudessa. Näiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta uskallamme arvioida, että vaatimatonkin kysyntä tällä hetkellä heijastuisi suurempana käyttäjämääränä tulevaisuudessa.

Koska kysyntää virtuaaliselle hautaukselle on, tarvitaan sopiva konsepti. Haastatteluista kävi selvästi ilmi, että Kalevankankaan/Pariisin kaltainen toteutus olisi paras tapa toteuttaa virtuaalinen hautausmaa Suomen oloissa. Vaikka hautausmaa olisi virtuaalinen, sen juurten tulisi olla tukevasti reaalia maailmassa, ja perustua olemassaolevaan hautausmaahan. Alalla työskentelevät korostivat suomalaisen arvomaailman tärkeyttä, josta Amerikkalaisten toteutusten epäiltiin olevan varsin kaukana. Jopa näin suppealla haastateltavien määrällä tuli ilmi, että eurooppalaistyyllisessä mallissa olivat peruspilarit kohdallaan, mutta ulkoasun suhteen mielipiteet jakutuivat. Ihmisten näkemykset siitä, miltä virtuaalisen hautausmaan pitäisi näyttää, erosivat niin suurella mitalla, ettemme usko yhden "one size fits all"-mallin soveltuvan kaikkien tarpeisiin. Lähdemme siis ajatuksesta, että teknisesti kalevankankaan ja pariisin hautausmaat on jo toteuttu mallikkaasti. Vaikka eräitä myöhemmin esiteltäviä parannuksia näihin olemassaoleviin toteutuksiin voitaisiin tehdä, eri ulkoasujen räätälöiminen eri käyttäjäryhmille olisi merkittävin parannus.

Konseptissa toteutettaisiin sähköinen hautausmaan kartta, johon on merkitty hautoja. Hautoja klikkaamalla saa esiin kuvan haudasta ja tietoa haudatusta. Se kuinka kaikki tämä tieto käyttäjälle esitetään, riippuu valitusta asetuksesta. Haastatteluissa tuotiin esille ainakin seuraavat ääripäät 1) mustavalkoinen hyvin hillitty ja arvokas ulkoasu, 2) Hautausmaan puistomaista puolta korostava värikäs toteutus, jossa on mahdollista vaellella. Näitten lisäksi olisi varmaankin löydettävissä noin kolme arkkityyppiä, joiden pohjalta voitaisiin tehdä erilaisia toteutusmalleja.

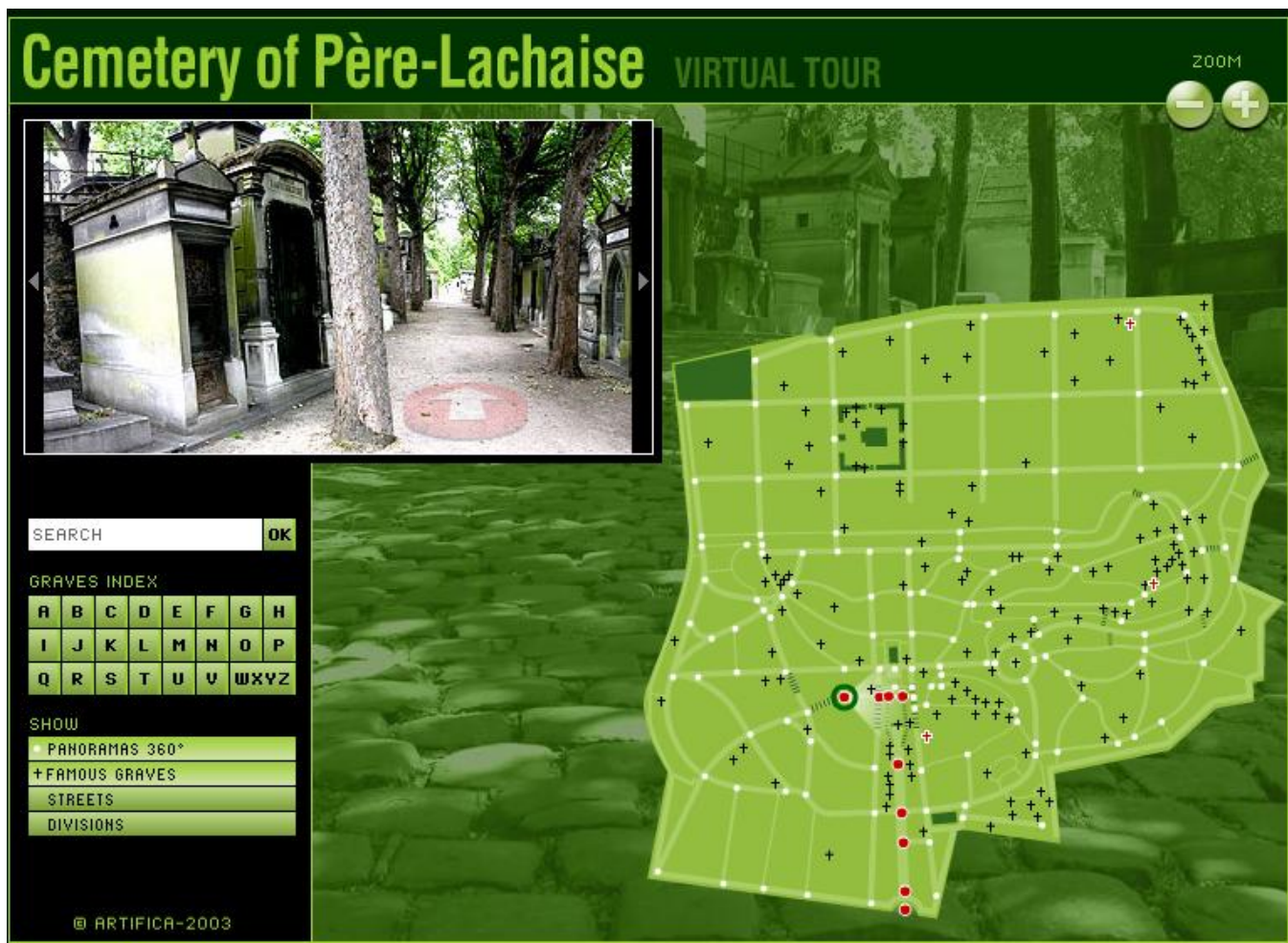
Koska haastateltavilla oli erilaisia näkemyksiä graafisesta ulkoasusta ja toiminnallisuuksista, toteutetaan jokaisen hautausmaan yksityiskohdat toiveiden mukaan. Yksi arkkityyppi (ks. edellinen kappale) olisi pohjalla kaikissa toteutuksissa ja tämän jälkeen hautausmaa jolle toteutusta ollaan tekemässä, saa päättää muista toiminnallisuuksista. Tällaisia valinnaisia ominaisuuksia ovat esim. graafiset yksityiskohdat; google street view:n tapainen kuvapalvelu - tähän mahdollisuus valita kuvat jotka on otettu kesällä ja toiset talvella; mahdollisuus tilata kynttilöitä haudalle ja liikkuva kuva haudalta.

5. Yhteenveto

Käyttäjätutkimus onnistui hyvin ja saimme haastateltavilta mielenkiintoista tietoa sekä yksittäisistä ominaisuuksista että virtuaali-hautausmaiden luomista mielikuvista. Suunnittelimme tutkimuksen toteuttamisen kattavasti, jonka ansiosta toimintamme oli efektiivistä ja saimme jokaisen työvaiheen toteutettua sujuvasti. Aikataulujen sovittaminen oli työkiireiden ja erinäisten matkojen takia ajoittain haastavaa, mutta löysimme kuitenkin tarvittavan ajan ryhmätyön tekemiseen.

6. Liitteet

Liite 1: Haastatteluissa esitetyt kuvankaappaukset eri virtuaalisista hautausmaa-toteutuksista.

KALEVANKANKAAN HAUTAUSMAA

Nimi	Numero
1 Haudatut	
Linna Väinö	1
Sinisalo Veikko	2
Hiekka Kustaa	3
Leskinen Juice	4
Calonius Frans Ludvig	5
Haggren Karl Fredrik	6
Enqvist J.W	7
Alanen Joseph	8
Pennanen Eila	9
Riuttu Mauri	10
Hakkila Väinö	11
Ahlgren Gustaf Fredrik	12
A Muistomerkit	
Siunauskappeli	A
1918 Valkoiset	B
1918 Punaiset	C
Sankarihaudat	D
Veteraanilehto	E
1 Panoraamakuvat	
Pääportti ulkoa	1
Pääportti sisältä	2
Pohjoinen Uurna-alue	3
Kansallispotti	4

INFO **OHJE**

Näytä osastot

AAMULEHTI

MORO

INFO PHOTO BIOGRAPHY DEDICATION STATISTICS CANDLES FLOWERS

■ INFO

Birth place: Leeds, United Kingdom

Place of death: Liverpool, United Kingdom

Location of grave: United Kingdom Liverpool

Memorial created by: Adam Kingsley

[Close The Window](#)

[View Cemetery location](#)

[View/Hear Eulogy - Funeral](#)

Memorial Gifts

Duke

The veteran, who has repertoire of all.

